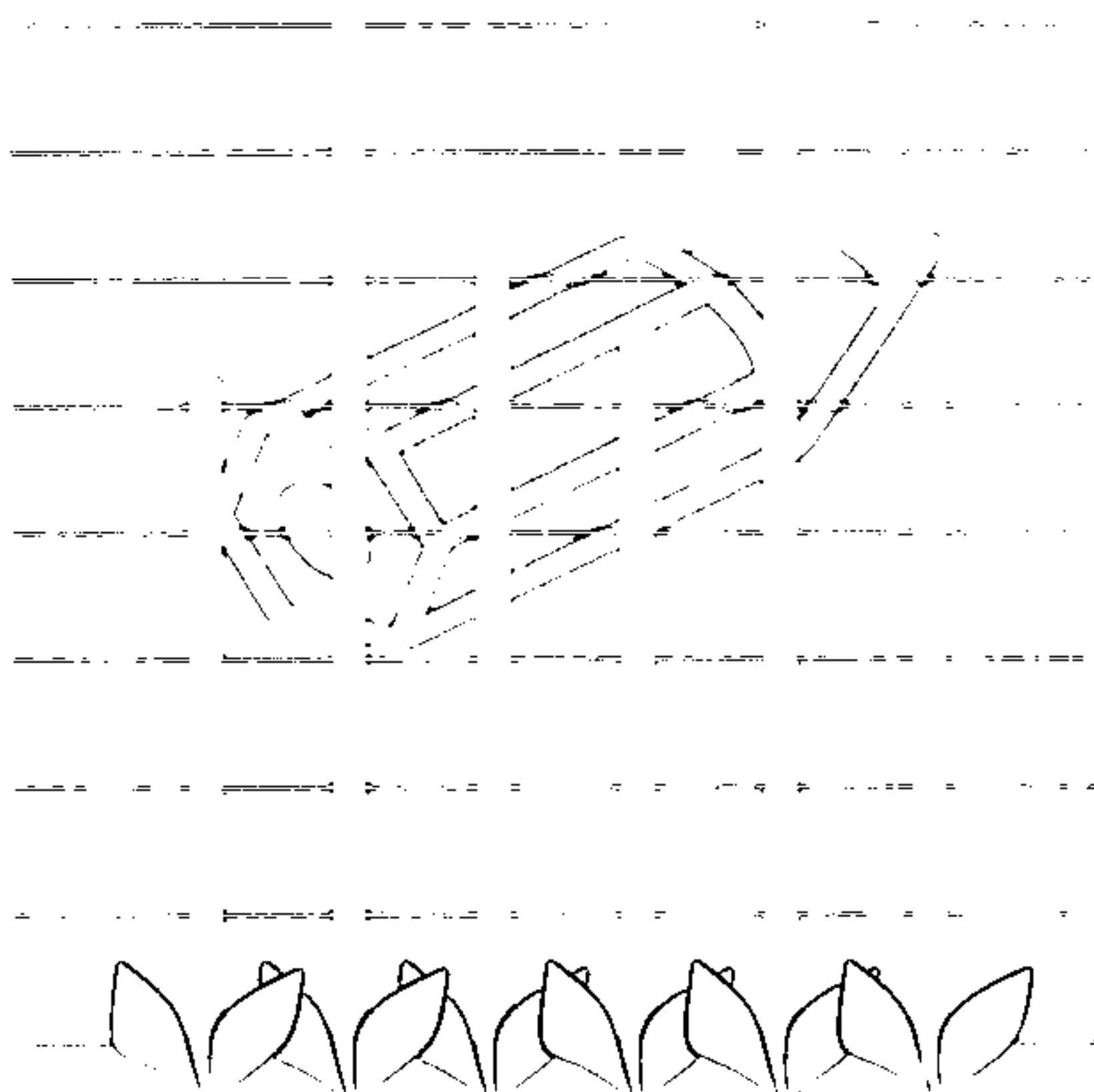

סקר ועדות עור בתביעות לקצבת שר"מ

מאת:
שנטל וסרשטיין

המוסד לביטוח לאומי
מינהל המחקר והתכנון

סקר ועדות ערר בתביעות לקצבת שר"מ

מאת: שנטל וסרשטיין

ירושלים, אדר א' התש"ס, פברואר 2000

ה ק ד מ ה

מינהל המחקר והתכנון שמח להציג ממצאי סקר על נושא ועדות ערר בתביעות לקצבת שירותים מיוחדים לנכים.

מטרת הסקר היתה למקד את הגורמים המשפיעים ביותר בשינוי החלטות מדרג ראשון לדרג שני.

ממצאיו העיקריים של הסקר מצביעים על כך שהרכב הצוות הרפואי של ועדות ערר והערכה שונה של פעולות "הפרשות" ו"ניידות" הם הגורמים העיקריים לשינוי החלטות בין דרג ראשון לדרג שני.

הסקר נערך בעקבות יזמה של ענף נכות כללית, בראשותה של גבי עירית פלדמן ותוכנן על ידי גבי שנטל וסרשטיין, ממינהל המחקר והתכנון בשיתוף פעולה עם עובדי הענף. במיוחד נציין את גבי אוגניה ישראלי, גבי לאה לוגסי וגם אסתר בדיחי מענף נכות כללית על עזרתן בביצוע סקר זה.

עוד נודה למר רמסיס גרא ולגבי רחל מירזאי ממינהל המחקר והתכנון על סיועם בהכנת השאלון ובעיבוד הנתונים. תודה גם לגבי רבקה פריאור, מנהלת תחום נכויות, על סיועם בנייתו הממצאים.

ברנדה מורגנשטיין
מנהלת אגף בכיר

תוכן עניינים

עמוד

1	מטרות הסקר ושיטת ביצועו
1	מטרות
1	שיטת הביצוע
2	ממצאי הסקר
2	סך כל ההחלטות
6	עררים שהתקבלו
13	מסקנות והמלצות
15	נספחים

מטרות הסקר ושיטת ביצועו

מטרות

בעקבות תיקון מס' 94 לחוק והתקנות שתוקנו לפיו בשנת תשנ"ה 1995, ניתנה אפשרות לערער על החלטת פקיד תביעות בעניין זכאות לגמלה של ילד נכה ושל מבוגר בגמלת שירותים מיוחדים (שר"מ). ממעקבים שנעשו ע"י מחלקת נכויות מיוחדות על דיווחים של וועדת ערר לעניין ילד נכה וגמלת שירותים מיוחדים התקבל הרושם שאחוז ניכר של ההחלטות שהתקבלו ע"י פקיד התביעות השתנו בוועדות ערר. ההחלטות הללו מתייחסות הן לרמת הזכאות והן לתקופת הזכאות בנושא שר"מ וילד נכה.

על מנת למדוד את ההיקף המדויק של ההחלטות שהשתנו בעקבות הדיון בוועדות ערר (כלומר, נקבעה זכאות לאחר דחייה או שהועלתה רמת השר"מ) וכדי לנתח את מהות השינויים, הוחלט לערוך סקר על ערערים בוועדות ערר. דו"ח זה מתייחס לעררים בנושא גמלת שירותים מיוחדים בלבד.

שיטת הביצוע

הסקר בדק עררים שאושרו בוועדות ערר בנושא שר"מ בכל הארץ, בתקופה אוגוסט 1997 עד אפריל 1998, כלומר, במשך 9 חודשים. נבנה שאלון מפורט לגבי החלטות ששוננו בין דרג ראשון (החלטת פקיד תביעות) לבין דרג שני (החלטת ועדת ערר) (ראה נספח א').

השאלון מולא ע"י מחלקת נכויות מיוחדות. כאמור, השאלון מולא רק עבור ערערים שהתקבלו, ולא אלה שנדחו.

ממצאי הסקר

סך כל החלטות

במשך תקופת הסקר, התקבלו סך הכל 402 החלטות בדרג שני בנושא שר"מ. התפלגות ההחלטות לפי סניף המבוטח ניתנת בלוח מס' 1. לוח מס' 2 מציג התפלגות ההחלטות לפי סניף שבו התקיימו ועדות ערר.

לוח מס. 1: החלטות, לפי סוג החלטה ולפי סניף המבוטח

סניף	סך הכל החלטות		ערר התקבל		ערר נדחה	
	מספרים מוחלטים	אחוזים	מספרים מוחלטים	אחוזים	מספרים מוחלטים	אחוזים
סך הכל	402	100	113	28	289	72
טבריה	20	100	5	25	15	75
עפולה	25	100	3	12	22	88
נצרת	34	100	9	26	25	74
נהריה	18	100	8	44	10	56
קריות	17	100	4	24	13	76
חיפה	25	100	6	24	19	76
חדרה	19	100	4	21	15	79
נתניה	25	100	4	16	21	84
כפר סבא	28	100	5	18	23	82
פתח תקוה	9	100	1	11	8	89
רמלה	22	100	12	55	10	45
רחובות	28	100	3	11	25	89
ראשון לציון	5	100	0	0	5	100
אשקלון	7	100	0	0	7	100
תל אביב	19	100	8	42	11	58
יפו	47	100	32	68	15	32
רמת גן	16	100	4	25	12	75
ירושלים	34	100	1	3	33	97
באר שבע	4	100	4	100	0	0

מלוח מס. 1 עולה כי שיעור העררים שהתקבלו מתוך סה"כ העררים גבוה במיוחד בסניפים באר שבע, תל אביב, יפו, רמלה ונהריה: 100%, 42%, 55% ו-44%, בהתאמה, בהשוואה לממוצע ארצי

של 28%. בסניפי ירושלים, רחובות, פתח תקוה ועפולה, שיעור העררים שהתקבלו נמוך מהממוצע. בראשון לציון ובאשקלון הוגשו מספר קטן של ערערים וכולם נדחו.

לוח מס. 1א': החלטות, לפי סניף, לפי הדרג המחליט ולפי סוג החלטה
אוגוסט 1997 - אפריל 1998

החלטות ועדות ערר			החלטות פקיד תביעות				סך הכל (מספרים)	סניף
באחוזים מדחיות + חלקיים של פקיד תביעות	באחוזים מכלל החלטות פקיד תביעות	סך הכל** (מספרים)	דחיות	אישורים				
				באחוזים מכלל החלטות	מספרים	חלקי*		
5.1	4.8	402	3,836	54.2	4,014	529	8,379	סך הכל
6.2	5.7	20	171	51.0	153	25	349	טבריה
6.6	6.3	25	182	47.9	194	18	394	עפולה
8.2	7.8	34	232	46.7	180	23	435	נצרת
5.0	4.8	18	190	49.5	173	13	376	נחריה
5.5	5.3	17	146	54.2	160	13	319	קריית
5.6	5.1	25	188	61.3	258	40	486	חיפה
5.0	4.7	19	241	40.6	140	25	406	חדרה
7.8	7.5	25	163	51.2	159	12	334	נתניה
7.4	7.0	28	147	63.1	231	20	398	כפר סבא
3.5	3.2	9	148	46.8	106	24	278	פתח תקוה
5.2	4.7	22	222	52.6	201	45	468	רמלה
4.3	4.1	28	291	57.5	355	39	685	רחובות
2.9	2.7	5	67	63.8	105	13	185	ראשון לציון
2.8	2.5	7	113	58.3	139	19	271	אשקלון
7.8	7.1	19	119	55.3	126	21	266	תל אביב
4.5	4.2	47	523	53.3	533	64	1,120	יפו
3.6	3.3	16	166	65.5	281	34	481	רמת גן
6.1	5.6	34	251	58.9	310	50	611	ירושלים
0.8	0.8	4	276	46.6	210	31	517	באר שבע

* אומדן נערך על בסיס שיעורי קצבת מקסימלית וחלקית של מקבלי קצבת שר"מ שנכנסו במערכת בתקופת הסקר.
 ** מספר החלטות של הסקר.

מלוח מס. 1א' עולה שאחוז החלטות ועדות ערר מכלל החלטות פקיד תביעות שונה בהרבה לפי סניפים. הוא נע מ-0.8% לגבי סניף באר שבע עד 7.8% לגבי סניף נצרת כאשר האחוז הכללי הינו 4.8%.

סניפים עם אחוז החלטות ועדות ערר נמוך במיוחד הינם – בנוסף לסניף באר שבע כאמור – אשקלון (2.5%), ראשון לציון (2.7%) ורמת גן (3.8%). סניפים עם אחוז החלטות ועדות ערר גבוה במיוחד הינם – בנוסף לנצרת – נתניה (7.5%), תל אביב (7.1%) וכפר סבא (7.0%).

אחוז החלטות ועדות ערר מדחיות ואישורים חלקיים של פקיד תביעות גבוה יותר מאחוז החלטות ועדות ערר מכלל החלטות פקיד תביעות (5.1% לעומת 4.8%). הערה זו נכונה לגבי כלל הסניפים.

לוח מס. 2: התחלטות, לפי סוג החלטה ולפי סניף הערר

סניף	סך הכל החלטות		ערר התקבל		ערר נדחה	
	מספרים מוחלטים	אחוזים	מספרים מוחלטים	אחוזים	מספרים מוחלטים	אחוזים
סך הכל	402	100	113	28	289	72
חיפה	158	100	39	25	119	75
תל אביב	94	100	54	57	40	43
רמת גן	77	100	16	21	61	79
ירושלים	70	100	1	1	69	99
באר שבע	3	100	3	100	0	0

ועדות הערר מתקיימות בחמישה מסניפי המוסד. לוח מס. 2 מראה שכשועדות ערר מתקיימות בסניף תל אביב, שיעור העררים שמתקבל (מאושר) גבוה במיוחד לעומת השיעור הארצי (57% לעומת 28%). לעומת זאת, שיעור העררים שמתקבל נמוך במיוחד כשועדות עררים מתקיימות בסניף ירושלים. בשלב זה אין ביכולתנו לקבוע האם ההבדל נובע מועדת הערר או מטיב ההחלטות בדרג הראשון.

לוח מס. 3: החלטות, לפי סוג החלטה ולפי ליקוי עיקרי – השוואה עם התפלגות סך כל מקבלי שר"מ לפי ליקוי עיקרי (אחזים)

ליקוי עיקרי	סך כל מקבלי שר"מ (באחזים) N = 14389	ערר התקבל *N = 77	ערר נדחה **N = 202
סך הכל	100.0	100.0	100.0
פנימי	19.6	22.1	26.4
אורוגנטלי	10.7	2.5	4.0
נוירולוגי	31.4	40.3	31.8
נפשי	8.4	10.4	10.9
לוקומוטורי	8.3	10.4	13.4
ראיה	9.5	7.8	7.0
פיגור שכלי	11.1	6.5	5.0
שמיעה	0.5	-	-
אחר	0.5	-	1.5

* בהפגשת הקובץ של עררים שהתקבלו עם קובץ מקבלי שר"מ נמצא 77 מקרים. המקרים הנוספים מתפלגים כדלקמן: 24 נפטרים, 7 הופסקו, 5 טעות בזכות.
 ** בהפגשת הקובץ של עררים שנדחו עם קובץ מקבלי נכות כללית נמצאו 202 מקרים. מקרים נוספים מתפלגים כדלקמן: 15 נפטרו, 38 הופסקו, 1 נדחו, 25 טעות בזכות.

לוח מס. 3 מראה שבקרב מגישי ערר, שיעור הנכים שהליקוי העיקרי שלהם הוא פנימי או מוטורי גבוה יחסית למשקלם בקרב מקבלי גמלת שר"מ. אין מגמה ברורה של קבלת ערר לפי סוג הליקוי.

לוח מס. 4: החלטות, לפי סוג החלטה ולפי רמת שר"מ

רמת שר"מ	סך הכל N = 315	ערר התקבל (לפי דרג ראשון) *N = 113	ערר נדחה **N = 202
סך הכול	100.0 = 315	35.9	64.1
0	100.0 = 182	37.4	62.6
50% (או 30% לגבי עקרת בית)	100.0 = 101	31.7	68.3
100% (או 60% לגבי עקרת בית)	100.0 = 32	40.6	59.4
150% (או 90% לגבי עקרת בית)	-	-	-

* רמת השר"מ נלקחה מחשאלון. רמת השר"מ ידועה לגבי סה"כ מקרים.
 ** רמת השר"מ נלקחה מחקובץ "מקבלי נכות כללית" לכן רמת השר"מ ידועה לגבי 202 מקרים שהופגשו בלבד.

מלוח מס. 4 עולה קודם כל שכ-60% (182 מתוך 315) מהמקרים שהגישו ערר לא היו זכאים לשר"מ לפי החלטת דרג ראשון.

התפלגות ההחלטות לפי רמת שר"מ ולפי סוג החלטה מראה שהשיעור הגבוה ביותר של עררים שהתקבל נמצא בקרב הזכאים לרמת שר"מ 100% לפי דרג ראשון.

יש לציין שבתקופה שבה בוצע הסקר - דהיינו, אוגוסט 1997 - אפריל 1998 - התקבלו 8,379 החלטות בדרג ראשון.

לוח מס. 5: העררים שהתקבלו, לפי רמת שר"מ - השוואה בין דרג ראשון לדרג שני (מספרים)

סוג דרג/רמת שר"מ	דרג ראשון	דרג שני
סה"כ	77	77
0	48	-
30% או 50%	21	34
60% או 100%	8	24
90% או 150%	-	19

השוואת התפלגות העררים שהתקבלו לפי רמת שר"מ בין הדרג הראשון לבין הדרג השני מצביעה על כך שאפשר לעלות ביותר מרמה אחת את רמת הזכאות מהדרג הראשון לדרג השני.

עררים שהתקבלו

עד כה התייחסנו לסך כל ההחלטות שהתקבלו בדרג שני במשך תקופת הסקר. להלן ננתח את העררים בהם הדרג השני שינה את החלטת הדרג הראשון.

הניתוח מתבסס על החומר שבשאלונים שמלואו על ידי מחלקת נכויות מיוחדות. בעיקר נתמקד בהשוואת תוצאות מבחן התלות בין הדרג הראשון לבין הדרג השני; כלומר, נמדוד וננתח את ההפרש בין הניקוד שהתקבל בדרג השני לבין הניקוד שהתקבל בדרג ראשון. לאחר מכן נאתר וננתח את הגורמים המשפיעים על הבדל התוצאות בין שני הדרגים, כגון סניף שבו נערכה ועדת הערר, הרכב הצוות בועדת ערר והבאת מסמכים בועדה.

ממוצעי הפרש הניקוד בין דרג ראשון לבין דרג שני

א. עקרונות ההערכה

1. שיטת ההערכה

לכל אחד מתחומי התפקוד, כלומר ניידות בבית, הלבשה, רחצה, אכילה ושתייה והפרשות, ולסך כל הניקוד של הפעילויות האלה (לא כולל השגחה), חושב ממוצע ההפרש בין הניקוד שהתקבל בדרג השני לבין הניקוד שהתקבל בדרג ראשון.

בשל הניקוד השונה בכל סעיף תפקודי וכדי לאפשר השוואה בהבדלי הניקוד בין תחומי התפקוד, תורגם ניקוד הפעולות לסולם אחיד על פי מידת הסיוע הדרוש ולא על פי הניקוד הניתן בכל תחום (כללי התרגום נמצאים בנספח ב').

ניקוד

1 = עצמאי

2 = סיוע מועט

3 = סיוע במידה רבה

4 = תלוי לחלוטין

2. פעולות תפקודיות (ADL)

לוח מס. 6: ערערים שהתקבלו: הפרש ממוצע בין הניקוד בדרג שני לבין ציון בדרג ראשון

הפרש ממוצע הציון בין דרג שני לדרג ראשון N = 113	פעולה
1.84	ציון כללי
0.49	ניידות
0.01	הלבשה
0.33	רחצה
0.29	אכילה ושתייה
0.72	הפרשות

* ציון אחיד, ראה נספח ב'.

מלוח מס. 6 עולה כי לגבי סך כל הפעולות, ממוצע ההפרש בין הניקוד שהתקבל בדרג שני לבין הניקוד שהתקבל בדרג ראשון משמעותי מאוד: כ-1.84 נקודות. פרוש הדבר, שאפשר

לקפוץ כמעט שני שלבים בין הדרג הראשון לבין הדרג השני. לדוגמא, מישהו שאינו זכאי לגמלת שר"מ לפי דרג ראשון יכול כמעט להגיע לזכאות לסיוע במידה רבה בדרג השני.

ניתוח לוח מס. 6 לפי תרומת הפעולות לממוצע ההפרש הכללי מראה שבפעולות ההפרשות והניידות, נמצאים הפרשי הניקוד הגדולים ביותר. לעומת זאת, כמעט ולא היו שינויים בפעולת הלבשה, דהיינו, שינויי הניקוד הגבוהים ביותר בדרג שני ניתנו בפעולות אלה.

3. הצורך בהשגחה

סולם הציונים האחיד שהגדרנו בנושא זה הן בדרג ראשון והן בדרג שני הוא:

1 = זקוק להשגחה

0 = לא זקוק להשגחה

ממוצע ההפרש בין הניקוד בדרג שני לבין הניקוד בדרג ראשון הינו כ-0.19 נקודה.

ב. ניתוח לפי סניף שבו התקיים הערר

לוח מס. 7: ממוצעי ההפרשים, לפי סניף שבו התקיים הערר

ממוצע הפרש לפי פעולה	סך הכל	רמת גן	תל אביב	חיפה
סה"כ ערערים שהתקבלו	113	16	54	39
סה"כ פעולות (למעט השגחה)	1.84	0.31	2.09	2.28
ניידות	0.49	0.31	0.33	0.82
הלבשה	0.01	-0.56	0.11	0.13
רחצה	0.33	-0.13	0.46	0.33
אוכל ושתייה	0.29	0.00	0.46	0.23
הפרשות	0.72	0.69	0.72	0.77
השגחה	0.19	0.00	0.24	0.18

בסניפים ירושלים ובאר שבע, מספר העררים שהתקבלו במשך תקופת הסקר קטן מאוד (ירושלים - 1 ובאר שבע - 3). לכן נתמקד בסניפי רמת גן, תל אביב וחיפה, שבהם מספר העררים שהתקבלו גבוה יחסית (רמת גן 16, תל אביב 54, חיפה 39).

מלוח מס. 7 עולה כי ממוצע הפרש הניקוד לגבי סך כל הפעולות (למעט השגחה) גבוה מ-2 נקודות בסניפים חיפה ותל אביב - 2.28 ו-2.09, בהתאמה - כאשר הוא מגיע רק ל-0.31 נקודות בסניף רמת גן; עם זאת ניתוח ממוצע ההפרש לפי פעולות מראה שלגבי הפרשות,

ממוצע ההפרשים דומה מאוד בשלושת הסניפים. לעומת זאת, לגבי שאר הפעולות, ממוצעי ההפרשים שונים, כך למשל בניידות, ממוצע ההפרש גבוה במיוחד (0.82) בסניף חיפה. כדוגמא נוספת, לגבי הלבשה, ממוצע ההפרש נע בין 0.56 בסניף רמת גן לבין 0.13 בסניף חיפה. לגבי השגחה, בממוצע אין הבדל בין שתי הועדות בסניף רמת גן, כאשר ההפרש מגיע ל-0.24 בסניף תל אביב ול-0.18 בסניף חיפה.

מעניין שבסניף רמת גן בלבד ועדות הערער הורידו את הציון בחלק מהמקרים בתחום של הלבשה ורחצה.

ג. ניתוח לפי הרכב הצוות הרפואי של ועדת הערר

לוח מס. 8: ערערים שהתקבלו, לפי הרכב הרפואי של הועדה

אחוזים	מספרים	הרכב הצוות הרפואי
100.0	113	סך הכל
31.9	36	רופא + אחות
43.4	49	רופא + אחות + פזיוטרפיסט
17.7	20	רופא + אחות + מרפא בעיסוק
1.8	2	רופא + אחות + פסיכולוג
2.6	3	רופא + פזיוטרפיסט
1.8	2	רופא + מרפא בעיסוק
0.8	1	אחות

* הרכב הצוות הרפואי נקבע ע"י פקיד תביעות היושב בועדות עררים בסניף בהתאם לסוגי נכויות של המערערים.

מלוח מס. 8 עולה כי ההרכבים המקצועיים השכיחים ביותר בועדות הערר שהתקבלו הינם: רופא - אחות - פזיוטרפיסט; רופא - אחות; ורופא - אחות - מרפא בעיסוק (43.4%, 31.9% ו-17.7% בהתאמה). שלושת ההרכבים הנ"ל מהווים כ-93% של העררים שהתקבלו, ולכן בהמשך נתמקד בשלושה הרכבים אלה.

לוח מס. 9: ממוצעי תהפרשים, לפי תרכב הצוות הרפואי

אחר N = 8	רופא + אחות מרפא בעיסוק N = 20	רופא + אחות פזיוטרפיסט N = 49	רופא + אחות N = 36	סך הכל N = 113	ממוצע התפרש לפי פעולה
0.13	1.75	2.59	1.22	1.84	סה"כ פעולות (למעט השגחה)
-0.13	0.34	0.73	0.36	0.49	ניידות
0.13	0.10	0.06	-0.13	0.01	הלבשה
-0.25	0.40	0.49	0.19	0.33	רחצה
0.00	0.30	0.41	0.19	0.29	אכילה ושתייה
0.38	0.60	0.90	0.61	0.72	הפרשות
0.25	0.30	0.16	0.14	0.19	השגחה

מן הלוח עולה כי ממוצע התפרש לגבי כל תחום תפקוד (למעט השגחה) גבוה במיוחד כשהצוות הרפואי הדרן בועדה מורכב מרופא, אחות ופזיוטרפיסט. הפרש זה מגיע ל-2.59 נקודות לעומת ממוצע של 1.84. ממוצע התפרש הינו 1.22 נקודות כשהצוות הרפואי מורכב מרופא ואחות ו-1.75 נקודות כשהצוות הרפואי מורכב מרופא, אחות ומרפא בעיסוק.

ניתוח לפי תחומי תפקוד מראה שלגבי ניידות, ממוצע התפרש גבוה במיוחד כשהצוות הרפואי הדרן בועדה מורכב מרופא, אחות ופזיוטרפיסט: 0.73 נקודות, לעומת ממוצע של 0.49. ממצא דומה התקבל כשמדובר על פעולת הפרשות, שבה ממוצע התפרש הנו 0.90 נקודות.

לוח מס. 10: העדרים שהתקבלו, לפי סניף ערר ולפי תרכב הצוות הרפואי

אחר		רמת גן		תל אביב		חיפה		סך הכל		תרכב הצוות הרפואי
אחוזים	מספרים	אחוזים	מספרים	אחוזים	מספרים	אחוזים	מספרים	אחוזים	מספרים	
100.0	4	100.0	16	100.0	54	100.0	39	100.0	113	סך הכל
75.0	3	100.0	16	14.8	8	23.1	9	31.8	36	רופא + אחות + רופא + אחות
25.0	1	-	0	44.4	24	61.5	24	43.4	49	פזיוטרפיסט + רופא + אחות
-	0	-	0	29.6	16	10.3	4	17.7	20	מרפא בעיסוק
-	0	-	0	11.1	6	5.1	2	7.1	8	אחר

מלוח מס. 10 עולה כי בסניפים חיפה ותל אביב, דהיינו בסניפים שבהם ממוצע התפרשים גבוהים במיוחד, תרכב הצוות השכיח ביותר הוא רופא, אחות ופזיוטרפיסט, כאשר בסניף רמת גן התרכב היחיד הנו רופא ואחות, דבר שמסביר את הפער הקטן בין החלטות שני הדרגים בסניף זה.

מן הנתונים עולה שנמצא קשר גבוה בין הממוצע של ההפרשים לבין ההרכב הרפואי, כאשר בצוות רפואי המורכב מרופא, אחות ופזיוטרפיסט קיים ההפרש הגדול ביותר בין שני הדרגים.

ד. מסמכים חדשים

ביקשנו לבחון האם יש קשר בין הפרש הניקוד לבין הבאת מסמכים נוספים או חדשים בפני ועדת ערר.

היו ארבע תשובות לשאלה לגבי הבאת מסמכים לדרג שני:

☆ הובאו מסמכים לא חדשים (לפי תאריך המסמך), שלא הובאו בפני פקיד התביעות בדרג ראשון.

☆ הובאו מסמכים חדשים שהתקבלו לאחר החלטה אחרונה בתביעה בדרג ראשון.

☆ לא הובאו מסמכים נוספים.

☆ לא ידוע / לא צויין.

לוח מס. 11: עררים, לפי הבאת מסמכים

אחוזים	מספרים	תשובה
100.0	113	סך הכל
2.7	3	הובאו מסמכים לא חדשים
25.6	29	הובאו מסמכים חדשים
69.0	78	לא הובאו מסמכים נוספים
2.7	3	לא ידוע

ניתוח הנתונים מראה שב-69% מהעררים שהתקבלו לא הובאו מסמכים חדשים, כאשר רק בכ-28% מהעררים שהתקבלו הובאו מסמכים. ממצא זה עומד בפני עצמו: העובדה שב-70% מהמקרים, הערר התקבל בלי מסמכים נוספים מצביעה על כך שגורם זה לא כל כך משפיע על שינוי ההחלטה מבחינה כמותית.

לוח מס. 12: ממוצע הפרש, לפי הבאת מסמכים חדשים/נוספים

ממוצע הפרש לפי פעולה	סך הכל N = 113	מסמכים חדשים N = 29	לא היו מסמכים חדשים N = 78
סה"כ פעולות (למעט השגחה)	1.84	4.06	1.0
ניידות	0.49	1.22	0.22
הלבשה	0.01	0.34	-0.10
רחצה	0.33	0.66	0.19
אכילה ושתייה	0.29	0.53	0.21
הפרשות	0.72	1.31	0.49
השגחה	0.19	0.22	0.17

עם זאת, ניתן לראות בלוח מס. 12 שהבאת מסמכים חדשים לועדת ערר מגדיל את ממוצע הפרש הניקוד לגבי סה"כ הפעולות ל-4.06 נקודות, כאשר ממוצע ההפרש עומד על נקודה אחת כשלא הביאו מסמכים חדשים/נוספים לועדת ערר. במספר קטן (3 ערערים) שבהם הביאו מסמכים לא חדשים שלא הובאו לפני פקיד התביעות היה ההפרש 3.0 נקודות.

ניתוח לוח מס. 12 לפי פעולות מראה שהבאת מסמכים חדשים מגדיל בהרבה את ממוצע ההפרש לגבי ניידות (1.22 נקודות לעומת 0.22 במקרה של אי הבאת מסמכים) בפני ועדת ערר ולגבי הפרשות (1.31 נקודות לעומת 0.49 במצב של אי הבאת מסמכים).

לגבי השגחה, לא נמצא הבדל משמעותי לפי הבאת מסמכים בפני ועדת ערר.

בסיכום, ניתן לציין שהבאת מסמכים תורמת למידת השינוי בניקוד בעררים שהתקבלו.

מסקנות והמלצות

ניתוח הנתונים הנ"ל מצביע על כך שממוצע ההפרש בין הניקוד שהתקבל בדרג ראשון לבין הניקוד שהתקבל בדרג שני גבוה מאוד. ממוצע ההפרשים בהפרשות ובניידות גבוה במיוחד.

ניתוח הנתונים לפי סניף מראה שממוצע ההפרש לגבי פעולת הפרשות גבוה בכל הסניפים שבהם נערכו ועדות ערר. לגבי פעולת ניידות, ממוצע ההפרש גבוה רק כשועדת ערר נערכה בסניף חיפה.

ניתוח הנתונים לפי הרכב הצוות הרפואי מצביע על הפרש ניקוד גבוה במיוחד כשהצוות הרפואי מורכב מרופא, אחות ופזיוטרפיסט.

ניתוח הנתונים לפי הבאת מסמכים חדשים/נוספים בפני ועדות ערר מראה שהבאת מסמכים מקפיצה באופן משמעותי את הניקוד הניתן בדרג ראשון. לעומת זאת, אי הבאת מסמכים חדשים לא מונע את ועדת הערר לקבל את הערעור.

ממצאים אלה מעלים לדיון את השאלות הבאות:

א. האם ניתן לשפר את מהימנות הניקוד בפעולה "הפרשות" בדרג ראשון על ידי הגדרה מחדש או מתוך שיקולים אחרים?

ב. לאור השפעה של המצאותו של פזיוטרפיסט על קביעת הזכאות לשר"מ, האם ניתן לאתר קבוצות של נכים שדורשים בדיקה ע"י פזיוטרפיסט גם בשלב של מבחן התלות?

נספחים

המוסד לביטוח לאומי
מינהל המחקר והתכנון

נספח א'

שאלון לבדיקת נושא ועדות ערר בתביעה לקצבת שר"מ

מסי שאלון: _____ מסי תיק: _____ סניף: _____

השאלות הבאות מתייחסות לדיון האחרון בדו"ר ראשון בתיק

1. האם היה שוני ברמת הזכאות לעומת רמת הזכאות בהחלטה הקודמת?

1. החלטה חדשה

2. לא

3. כן, רמת זכאות יותר גבוהה

4. כן, רמת זכאות יותר נמוכה

2. מה היו ממצאי בדיקת הרופא המוסמך לתפקודו של התובע ולצורך בהשגחה עליו?

1. התובע עצמאי בביצוע פעולות יום יום $\Leftarrow$ עבור לשאלה מסי 5

2. אין צורך בהשגחה על התובע $\Leftarrow$ עבור לשאלה מסי 5

3. התובע לא עצמאי בלפחות בשתיים מהפעולות

4. יש צורך בהשגחה על התובע

3. כמה היה גובה הניקוד שנתנה האחות בבדיקתה לתובע? _____

4. כמה היה גובה הניקוד שניתן בסוף ע"י פקיד התביעות בכל אחד מהתפקודים?

ניקוד	תפקוד
	א. ניידות בבית
	ב. הלבשה
	ג. רחצה
	ד. אכילה ושתייה
	ה. הפרשות
	ו. השגחה

5. מה היה נושא הערר שהוגש על החלטה האחרונה בתביעה ?

1. מידת התלות של התובע בעזרת הזולת

2. הצורך בהשגחה על התובע

3. תקופת הזכאות בעדה זכאי התובע

6. מה היו ממצאי בדיקת תפקוד ע"י ועדת ערר ?

(1) עצמאי (2) סיוע מועט (3) סיוע במיזיה רבה (4) תלוי לחלוטין

תפקוד	ממצא
א. ניידות בבית	
ב. הלבשה	
ג. רחצה	
ד. אכילה ושתייה	
ה. הפרשות	
ו. השגחה	זקוק/לא זקוק

7. מה היתה תוצאת הדיון בערר לעומת ההחלטה האחרונה בדרג ראשון ?

א: רמת זכאות (1) שונה כתוצאה מהחמרה (2) שונה כתוצאה מפירוש אחר של המצב

ב: תקופת זכאות (1) אותו דבר (2) שונה

8. מה היה ההרכב המקצועי של ועדת הערר ?

1. רופא

2. אחות

3. פיסיוטרפיסט

4. מרפא בעיסוק

5. קלינאי תקשורת

6. פסיכולוג

9. האם העורך המציא מסמכים חדשים שלא היו בפני פקיד התביעות?

1. כן, מסמכים לא חדשים אך לא הובאו בפני פקיד התביעות

2. כן, מסמכים חדשים שהתקבלו לאחר ההחלטה האחרונה בתביעה בדרג ראשון

3. לא

10. האם בית הדין החזיר את התיק לוועדת ערר?

1. כן

2. לא

המוסד לביטוח לאומי
מינהל המחקר והתכנון

נספח ב'

תרגום הניקוד בפעולות התפקוד לציון אחיד של מידת המוגבלות

ניידות בבית

ציון אחיד	ניקוד לפי דרג ראשון
1	0
2	0.5
4	1

חלבשה

	ניקוד לפי דרג ראשון
1	0
2	0.5
4	1

רחצה

	ניקוד לפי דרג ראשון
1	0
2	0.5
3	1
4	2-1.5

אכילה ושתייה

	ניקוד לפי דרג ראשון
1	0
2	0.5
3	1
4	2.5

תפרשות

ניקוד לפי
דרג ראשון

1	0
2	0.5
3	2, 1.5, 1
4	3

0 לא זקוק להשגחה:
1 זקוק להשגחה:

ניתן להזמין פרסומים במוסד לביטוח לאומי, מינהל המחקר והתכנון,
שד' ויצמן 13, ירושלים 91909, טל. (02)6709579